

Quickscan

samenwerken met ouders in het voortgezet onderwijs

Bedoeld om de stand van zaken in de samenwerking met ouders in uw opleiding in beeld te krijgen

Mariëtte Lusse
Hogeschool Rotterdam, Maart 2016

Aspecten in de samenwerking met ouders

De quickscan is geordend langs vier aspecten van de samenwerking met ouders

(Lusse, 2013);

- › een positieve attitude in de samenwerking met ouders;
- › de basale organisatie van de contacten met ouders;
- › de wederkerige relatie tussen ouder en school;
- › de wederzijdse afstemming tussen school en thuis over leren en opvoeden.

De redenering hierbij is dat wanneer de school graag wil samenwerken met ouders en de organisatie van het contact met ouders op orde is, er beter gewerkt kan worden aan het uitbouwen van een wederkerige relatie. Deze relatie vormt de basis voor de daadwerkelijke afstemming en samenwerking over leren en opvoeden.

Succesfactoren in de samenwerking met ouders (Lusse, 2013)

Uitgangspunt van de quickscan zijn de succesfactoren voor een goede samenwerking met ouders.

Succesfactoren voor het leggen van **CONTACT** tussen school en ouders

1	welkom	zorg dat ouders zich welkom voelen
2	kennismaken	maak vroegtijdig kennis met alle ouders
3	alle ouders	heb contact met een ouder en zo nodig ook een andere begeleider van elk kind

Succesfactoren voor de **SAMENWERKING** tussen school, ouders en leerlingen

4	regie leerling	nodig de leerling standaard uit bij regulier, individueel contact met ouders
5	wederkerigheid	zorg voor interactie, dialoog en uitwisseling van informatie met ouders
6	gesprek thuis	voed het gesprek tussen ouder en kind thuis
7	positieve aandacht	besteed (ook) aandacht aan wat goed gaat

Succesfactoren voor het met school, ouders en leerlingen samenwerken aan **TOEKOMSPERSPECTIEF**

8	schoolloopbaan	neem de schoolloopbaanontwikkeling van de leerling als leidraad voor het contact met ouders
9	ontwikkelpunten	initieer een concreet plan op ontwikkelpunten bij het kind waarin de rol van leerling, ouder en school duidelijk is
10	perspectief	buig teleurstellingen in de schoolloopbaan om naar nieuw perspectief

Het invullen van de quickscan

U kunt aanvinken hoe de stand van zaken in uw beleving is in uw school. Het gaat bij het invullen om de indruk die u hebt van de school als geheel en niet alleen van uw eigen handelen.

Een beter beeld krijgt u als meer mensen in de school (bijvoorbeeld de directeur, zorgcoördinator, mentoren uit verschillende bouwen, een oudercontactpersoon) onafhankelijk van elkaar de quickscan invullen. Vervolgens voegt u de gegevens van alle ingevulde lijsten op één lijst bij elkaar. Dan blijkt al snel waar overeenstemming over is, waar de meningen verdeeld zijn en op welke zaken u nog onvoldoende zicht hebt. Zo wordt duidelijk op welke punten men vindt dat het goed gaat en waar aan gewerkt kan worden. Formuleer op basis hiervan prioriteiten en verbeter suggesties voor uw school en ga na of u denkt dat daar draagvlak voor zal zijn (zie laatste bladzijde).

Attitude en organisatie

welkom (1): vriendelijkheid

	++	+	+/-	-	--	?
Vindt de school het belangrijk om samen te werken met ouders?						
Praten de mentoren op de school respectvol over ouders?						
Zijn de mentoren geïnteresseerd in de achtergrond van de leerlingen?						
Heeft het personeel (van directeur tot conciërge) een vriendelijke, uitnodigende houding naar ouders?						
Worden ouders die de school benaderen (in persoon, telefoon, mail) vriendelijk te woord gestaan?						

welkom (1): toegankelijkheid

Is het gebouw toegankelijk voor ouders (duidelijke hoofdingang, receptie, wegwijzers)?						
Is de school telefonisch goed bereikbaar voor ouders (wordt de telefoon snel opgenomen)?						
Zijn mentoren goed bereikbaar voor ouders (per telefoon of e-mail)?						
Houden mentoren bij het plannen van afspraken voldoende rekening met werktijden van ouders?						

welkom (1): duidelijkheid

Is duidelijk welke formele en informele contacten de school aanbiedt aan ouders?						
Is er binnen het team overeenstemming over de manier waarop met ouders wordt samengewerkt?						
Is er een correcte jaarkalender voor contactmomenten met ouders en houdt de school zich aan de kalender?						
Is duidelijk welke verwachtingen de school heeft naar ouders en zijn deze met de ouders besproken?						

Relatie

	++	+	+/-	-	--	?
kennismaken (2)						
Maken de mentoren vroegtijdig kennis met de ouders?						
Is van alle leerlingen de achtergrond bekend (opleiding en werk ouders, samenstelling gezin, eventuele zorgen)?						
Kennen de mentoren de schoolloopbaan van de leerlingen (blijven zitten, van school veranderd)?						
Weten de mentoren hoe ouders hun kind zien (gedrag, leermogelijkheid, bijzonderheden)?						
alle ouders (3)						
Kent de mentor van elk kind een ouder (en/of andere belangrijke volwassene uit het netwerk)?						
Kunnen mentoren omgaan met ouders met diverse culturele achtergronden, wisselende taalbeheersing en opleidingsniveau van ouders?						
Nodigt de school alle ouders uit voor reguliere gesprekken (ook als het goed gaat)?						
Is van elke leerling duidelijk met wie de mentor contact onderhoudt (ook bij gescheiden ouders en ook als het contact met de ouders niet mogelijk of onvoldoende is)?						
regie leerling (4)						
Zijn de leerlingen structureel aanwezig bij reguliere gesprekken?						
Heeft de leerling een duidelijke rol in het gesprek?						
wederkerigheid (5)						
Is er op collectieve ouderavonden sprake van interactie en dialoog met ouders?						
Is er in individuele gesprekken sprake van uitwisseling van informatie tussen mentor, ouder en leerling?						
Beschikken de mentoren over voldoende gespreksvaardigheid om een driegesprek met ouder en leerling te voeren?						
Kunnen ouders en leerlingen zelf onderwerpen aandragen om te bespreken tijdens contactmomenten?						
Is er in de contacten met ouders aandacht voor de ontwikkeling van het kind thuis, op school en buitenschools?						
Lukt het mentoren om samen met ouders en leerling een oplossing te vinden in geval van problemen?						
Lukt het mentoren, interne begeleiding en schoolleiding om naast ouders te blijven staan (ipv tegenover), ook bij problemen?						

Afstemming

gesprek thuis (6)

	++	+	+/-	-	--	?
Maakt de school concreet welke ondersteuning ouders hun kind kunnen bieden en is dit haalbaar voor alle ouders?						
Gebruikt de school huiswerkopdrachten om leerling en ouder in gesprek te brengen over de lesstof of over interesses?						
Is er een huiswerkbeleid, waarin de rol van ouders duidelijk is en dat past bij de mogelijkheden van de ouders?						
Is er een aanbod om ouders te informeren over en te ondersteunen bij hun rol thuis (themabijeenkomst, oudercursus)?						

positieve aandacht (7)

Geven mentoren ouders aanleiding voor trots op hun kind door structureel aandacht te besteden aan wat goed gaat?						
Is er ook contact met ouders als alles goed gaat?						
Vormen mentoren een rolmodel voor ouders door de leerling positief en bemoedigend te benaderen?						
Brengen de mentoren slecht nieuws gedoseerd (in structureel en tussentijds contact)?						

schoolloopbaan (8)

Zijn de interesses, ambities en schoolloopbaankeuzes van de leerling structureel onderwerp bij voortgangsgesprekken?						
Is er in het gesprek met de ouders voldoende aandacht voor de motieven en kwaliteiten van de leerling?						
Weten mentoren wat de leerlingen willen en kunnen en stemmen zij dit af met hoe ouders hun kind zien?						

ontwikkelpunten (9)

Maken mentoren praktische afspraken over hoe leerling, ouders en school bij kunnen dragen aan ontwikkelpunten?						
Maken mentoren praktische afspraken over hoe de leerling (met hulp van ouders, school en buitenschoolse activiteiten) zijn talenten nader kan ontwikkelen?						
Besprekt de school problemen in ontwikkeling en gedrag eerst met ouders voordat er externen worden ingeschakeld?						

	++	+	+/-	-	--	?
perspectief (10)						
Helpt de mentor ouders thuis met hun kind over kwaliteiten, motieven en keuzes te praten?						
Informeert de school de ouders over het lob-programma en de rol van de ouders daarin (bijv. mee naar open dagen)?						
Worden ouders structureel betrokken bij gesprekken met de decaan?						
Zijn de bovenbouwmentoren voldoende bekend met vervolgopleidingen en beroepen en delen zij dit met ouders?						
Besprekt de mentor teleurstellingen met leerling en ouder en helpen zij deze om te buigen naar nieuw perspectief?						

prioriteiten en verbetersuggesties			
	Welk cijfer geeft u de opleiding voor elk aspect van de samenwerking met ouders?	Waar zou de opleiding prioriteit aan moeten geven in het verbeteren van de samenwerking met ouders?	Hoe kan de opleiding draagvlak verkrijgen bij het team voor deze verbetering?
Attitude en organisatie			
Relatie			
Afstemming			
Wat is een goede eerste stap in de verbetering?			

Deze quickscan is gebaseerd op een eerdere versie voor voortgezet onderwijs (Lusse, 2011; Lusse & Diender, 2014). Martine van der Pluijm (HR), Rosa Rodrigues (HR) en Annette Diender (zelfstandig ondernemer gespecialiseerd in de samenwerking tussen ouders en onderwijs) hebben bijgedragen aan deze tekst. Er zijn ook quickscans voor het voortgezet onderwijs en het mbo.